

TARTALOMJEGYZÉK

I.	A generatív grammatika ellentmondásai	5
1.	Az ellentmondás nyelvészeti tartalma	5
2.	Az ellentmondás filozófiai tartalma	8
3.	Praesokratikus filozófia és nyelvi rendszer	9
II.	Nyelvi rendszer	11
1.	A nyelvi rendszer alapvető összefüggései	11
1.1.	Komplex tényállás/a tényállás komplexitása	11
1.2.	A szerkezet/szerkezeti-forma jelentése	12
1.2.1.	A szerkezet szerves rendszere — szűkebb értelemben	12
1.2.2.	A szerkezet/szerkezeti forma szerves rendszere — tágabb értelemben	14
1.2.3.	Archeologia linguistica	17
1.3.	A jelentés belső szerkezete; metaforák	20
1.3.1.	Egy metaforikus jelentés szerkezete	22
1.3.1.1.	Analógia	22
1.3.1.2.	Jelentésintegráció	23
1.3.1.3.	Jelentés-szintek	23
1.3.2.	Különböző jelentések belső szerkezete — jelentés-egység; hipotetikus jelentés	24
1.3.2.1.	Jelentés elemzés három dimenzióban	24
1.3.2.2.	Hipotetikus jelentés	26
1.3.2.3.	A jelentésrendszer kettős mozgása	27
1.3.3.	A metaforizálódás útjai	28
1.3.3.1.	Metaforizálódás — elvont jelentések közvetítésével	28
1.3.3.2.	Metaforizálódás elemek lineáris kiterjedése mentén	31
1.3.3.3.	Jelentések komplexitása	32
1.3.4.	A metaforikus és a hipotetikus jelentés további konkretizálása	33
1.4.	A szerkezetek/ill. szerkezeti formák jelentésének és a jelentés szerkezetének összefüggése	36
1.5.	Tautologikus rendszer	39

1.5.1. A nomen abstractum helye a nyelvi rendszerben	39
1.5.2. Mondat nomen abstractumokból levezetve	41
1.5.2.1. A <i>tárgy</i> (acc. obj.) problémája	41
1.5.2.1.1. <i>ültet + fát : ültetés</i>	41
1.5.2.1.2. A tautologikus egység, mint a hipotetikus jelentés része	42
1.5.2.2. <i>ültet(i) + (a) fát + ásó-val</i>	42
1.5.2.2.1. Az eszköz problémája	42
1.5.2.2.2. A <i>-VEL</i> a generatív grammatikában	43
1.5.2.2.3. A <i>Használ</i> genezise — az általánosan át közvetített közvetlen	44
1.5.2.2.4. A <i>Használ</i> eredete	46
1.5.2.3. <i>ültet + fát + ásóval - kertbe</i>	46
1.5.2.3.1. Szükségyszerű az <i>ültet - kertbe</i> viszonyában	46
1.5.2.3.2. Az <i>Ellát</i> eredete	47
1.5.2.3.3. Az <i>Ellát</i> belső rétegződése	48
1.5.2.4. <i>a kertész - ülteti + a fát + ásóval + a kertbe</i>	48
1.5.2.5. Jelentések szorosabb és lazább kapcsolata szerkezetekben	50
1.5.2.5.1. Jelentések szűkebbkörű affinitása	50
1.5.2.5.2. Általános kapcsolatok a jelentések között	51
1.5.2.5.3. A mondat bármely tagja, mint <i>vki/vmi : Van, ami</i> tautologikus egység	52
1.5.2.5.4. Logikai Subjectum	52
1.5.2.5.5. A főnév, mint mondat	54
1.5.2.5.6. A mondat szerkezete	55
1.5.3. Jelentéstér	55
1.5.4. Nyelvi rendszer — újból	57
2. Palintonia	60
2.1. <i>συνφερόμενον διαφερόμενον</i> — <i>διαφερόμενον ἐν ἑωυτῶι ὁμολογέει</i>	62
2.1.1. <i>συνφερόμενον διαφερόμενον</i> — a szó jelentésének működésében	62
2.1.2. <i>συνφερόμενον διαφερόμενον</i> — a mondat jelentésében	62
2.2. A <i>συνφερόμενον διαφερόμενον</i> mélyebb oka — <i>παλίντονος ἁρμονίη</i>	62
2.2.1. <i>παλίντονος ἁρμονίη</i> — a szó jelentésében	62
2.2.2. <i>παλίντονος ἁρμονίη</i> — a szerkezet jelentésében	65
2.2.3. <i>παλίντονος ἁρμονίη</i> — a szó és a mondat viszonyában ..	66
2.3. Tudománytörténeti előzmények	70

3. A rendszer szemantikai, ill. szintaktikai oldalának további elmélyítése; a metaforikus belső tagolódása	76
— a rendszer egysége	76
3.1. A tulajdonképpeni felett harmonikusan kibomló jelentések — metaf. ₁ → metaf. ₂ → metaf. ₃	76
3.1.1. A metaforikus jelentés belső rétegződése (1) — a tulajdon- képpeni → metaforikus, ill. metaforikus → meta- forikus új viszonya	76
3.1.2. A hipot. → tul., ill. (hipot. →) tul. → metaf. szaka- datlan ismétlődése/viszonya — a jelentés egysége	79
3.1.3. Synpheromenon diapheromenon /: (<i>συνφερόμενον διαφερόμενον</i>)	84
3.1.4. A hipot. → tul., ill. (hipot. →) tul. → metaf. folyamán az alkotóelemek egyre elvontabbá válása	84
3.1.5. Az alkotóelemek elvontságának és a hipotetikusban rejlő komplexitás növekedésének összefüggése	84
3.1.6. Kategóriák alatti elemek szerepe a mondat létrehozásában	94
3.2. A metaforikus jelentés belső tagolódása — oldalhajítások ..	100
4. A tautologikus egység érvényének kiterjesztése — a nominális mondatok körére	105
4.1. A nominális mondatok helye a nyelvi rendszerben	105
4.1.1. Adjectivalis állítmányú mondatok	106
4.1.2. Mondatok főnévi állítmánnyal	114
4.1.3. Az asszimmetrikusan kiegészülő egységek és az ellentét ..	116
4.1.4. Tautologikus egységek további asszimmetrikus kiegészülése — a Dictum-Modalitas viszonyával integrálódva	119
4.2. A nominális mondatok természetének általánosítása	122
5. A szó, ill. kategória alatti elemek szerepe a mondatalkotásban ..	129
6. Esettan — nominativus, ill. a kategóriák kérdése	140
6.1. Esettan	140
6.2. A nominativus ill. a kategóriák kérdése	147
III. Anthropologia linguistica	153
1. Nyelvi rendszer és etika	153
1.1. Nyelvi rendszer és etika /1/ — a lelkiismeret nyelvi tere ...	153
1.2. Nyelvi rendszer és etika /2/ — nyelvi rendszer és szabadakarat	155
1.2.1. A szó jelentésének és a mondat jelentésének összefüggése — szó/kategória alatti elemek szerepe a mondat- alkotásban	155

1.2.2. Nyelvi rendszer és etika — szabadakarat.....	159
1.3. Nyelvi rendszer és etika /3/ — jelentésintegráció és az erények/bűnök természete.....	163
1.3.1. Integráció és jelentéstan.....	163
1.3.2. Integráció az etikában.....	164
1.3.3. Integráció és ellentét.....	166
1.3.3.1. Jelentésintegráció és ellentét.....	166
1.3.3.2. Integráció és ellentét az etikában.....	167
1.3.3.2.1. Ellentétek egyidejűleg — egymáson át.....	167
1.3.3.2.2. Ellentét az act. : pass. viszonyában a referenciális indexek.....	168
1.3.3.2.3. A hatalom teljessége — és : kiszolgáltatottság.....	170
2. Nyelvi rendszer és theologia.....	173
2.1. Bevezetés.....	173
2.2. A Trinitas/Szentháromság fogalmának meghatározása.....	175
2.3. A Trinitas fogalmának nyelvi szubsztrátuma.....	176
2.3.1. A szavak jelentésének (= a lexikai jelentésnek) szerkezete.....	176
2.3.2. Az esetek jelentésének belső szerkezete.....	180
2.3.3. Szerkezetek jelentése — a mondaton belül.....	184
2.3.4. A mondat szerkezete — működésében.....	187
2.4. A nyelvi rendszer és a Trinitas fogalmának összefüggése....	191
2.5. A lelkiismeret és a Trinitas összefüggése.....	192